

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Europos humanitarinis universitetas
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
Tarptautinė verslo ir prekybos teisė LL.M
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Dr. Aurelija Pūraitė (grupės vadovė), akademinės bendruomenės atstovė;
2. Dr. Vygantė Milašiūtė, akademinės bendruomenės atstovė;
3. Evaldas Rapolas, socialinių partnerių atstovas;
4. Izabela Bartoševič, studentų atstovė;

Vertinimo koordinatorius – Gustas Straukas

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Tarptautinė verslo ir prekybos teisė LL.M.
Studijų kryptių grupė (-ės)	Teisė
Studijų kryptis (-ys)	Teisė
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinės (1 metai)
Studijų programos apimtis kreditais	60
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Teisės magistro laipsnis (LL.M.)

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	6
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	6
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	9
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	11
2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	14
2.5. DĖSTYTOJAI	16
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI	18
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	21
III. REKOMENDACIJOS	22
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	23

I. IŽANGA

VšĮ Europos humanitarinis universitetas (toliau – EHU, Universitetas) išoriniam ekspertų grupės vertinimui teikė antrosios (magistrantūros) studijų pakopos studijų kryptių grupės “Teisė” studijų krypties “Teisė” ketinamos vykdyti studijų programos “Tarptautinė verslo ir prekybos teisė LL.M” aprašą. EHU – nevalstybinė aukštojo mokslo įstaiga, kuri 1992 m. įsteigta Minske, Baltarusijoje. Per trumpą laiką EHU tapo labiausiai tarptautiniu mastu pripažintu Baltarusijos universitetu humanitarinių ir socialinių mokslų srityje. 2004 m. universitetas Minske buvo priverstas užsidaryti dėl autoritarinio režimo spaudimo. 2005 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pakvietė EHU atkurti ir tęsti savo veiklą Vilniuje. 2006 m. kovo 10 d. EHU įgijo juridinį viešosios įstaigos - Lietuvos universitetinės aukštosios mokyklos, veiklą vykdančios egzilio sąlygomis, statusą. Šiuo požiūriu EHU skiriasi iš kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų: viena vertus, tai yra Lietuvos aukštoji mokykla, veikianti pagal šalyje veikiančius įstatymus, antra vertus – tai universitetas, kurio pagrindinis tikslas yra prisidėti prie akademinės laisvės plėtros Baltarusijoje.

EHU turi beveik 30 metų patirtį vykdant teisės krypties studijas. Atkūrus Universitetą Vilniuje, nuo 2006 - 2007 m.m. buvo pradėtos vykdyti 4 metų trukmės bakalauro Teisės ir 2 metų trukmės magistro Tarptautinės teisės ir Europos Sąjungos teisės studijų programos. Nuo 2013 - 2014 m. m. buvo pradėta vykdyti vientisųjų studijų 5 metų trukmės Tarptautinės teisės ir Europos Sąjungos teisės studijų programa, suteikianti magistro kvalifikacinį laipsnį. Pastaroji yra akredituota iki 2025-07-31. EHU Strateginis komitetas 2020 m gruodžio 17 d. ir 2021 m. sausio 29 d. priėmė sprendimus parengti ir patvirtinti naujų bakalauro ir magistrantūros teisės studijų krypties programų koncepcijas.

Ketinamą vykdyti teisės magistrantūros programą vertino keturių ekspertų grupė: studentų atstovas, socialinių partnerių atstovas, dviejų aukštųjų mokyklų - akademinės bendruomenės atstovai. Ekspertai atliko pateiktų dokumentų analizę, vyko keli nuotoliniai ekspertų pasitarimai, gegužės mėnesį surengtas nuotolinis vizitas į aukštąją mokyklą, kur susitikta su administracijos, programos rengimo grupės, dėstytojų, materialiujų išteklių, socialinių partnerių grupių atstovais. Iš aukštosios mokyklos papildomai buvo gauti duomenys apie studentams išmokėtas įvairių kategorijų stipendijas. Išorinį vertinimo procesą koordinavo Studijų kokybės vertinimo centras. Pateikdami išvadas ekspertai vadovavosi LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1557 “Dėl teisės studijų

krypties aprašo patvirtinimo”, 2019 m. gruodžio 31 d. Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus įsakymu Nr. V-149 “Dėl studijų kryptių išorinio vertinimo metodikos, ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodikos, studijų kryptių išorinio vertinimo plano, ekspertų atrankos aprašo, ekspertų darbo organizavimo aprašo patvirtinimo”, Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo 2008 m. vasario 20 d. nutarimu Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1568 “Dėl kvalifikacinių aukštojo teisinio išsilavinimo reikalavimų asmenims, norintiems įstatymų nustatyta tvarka eiti teisėjo pareigas, patvirtinimo“ patvirtintų kvalifikacinių aukštojo teisinio išsilavinimo reikalavimų asmenims, norintiems įstatymų nustatyta tvarka eiti teisėjo pareigas, atitikties Lietuvos Respublikos Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 daliai (2002 m. sausio 24 d., 2004 m. gegužės 18 d., 2006 m. birželio 1 d. redakcijos), Lietuvos Respublikos Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 5 straipsnio 1 daliai”, ir kitais aktualiais teisės aktais.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitiktis visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

Rodiklis yra netaikomas Europos humanitariniam universitetui.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitiktis institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Programos apraše nurodoma, kad ketinamos vykdyti programos tikslas - parengti kvalifikuotus teisininkus, išmanančius tarptautinės verslo ir prekybos teisės sritį, gebančius veikti tarptautiniu mastu ir teikti kokybiškas teisines paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims, tarptautinėms korporacijoms, vyriausybėms ir tarptautinėms prekybos organizacijoms verslo formų, jų valdymo ir finansavimo priemonių, ginčų sprendimo, įmonių socialinės atsakomybės, tarptautinių komercinių sutarčių, tinkamo Pasaulinės prekybos organizacijos taisyklių taikymo, tarptautinių investicijų ir kitais verslui ir prekybos vystymui aktualiais teisiniais klausimais. Teigiama, kad tai dera su Universiteto statute įvardyta misija skatinti pilietinės visuomenės plėtrą ir siekiu pritraukti pilietiniu mąstymu pasižyminčius, europines vertybes ir laisvuosius menus palaikančius bei pasiruošusius aktyviai dalyvauti Universiteto bei absolventų tinklo veikloje studentus iš Baltarusijos ir viso regiono. Taip pat nurodoma, kad absolventai bus įgiję kritinio mąstymo gebėjimų, pasirengę teikti pasiūlymus dėl demokratinės, socialinės - ekonominės gerovės valstybės teisinio reglamentavimo tobulinimo ir tokiu būdu prisidės prie vidurinėsios klasės stiprinimo ir demokratinės, liberalios ekonomikos valstybės atkūrimo ir išsaugojimo Baltarusijoje ir kitose regiono šalyse. Pastebėtina, kad tokia demokratizacijos ir liberalios ekonomikos sąsaja yra būdinga Europos regionui, tęsia ekonominės integracijos, kaip priemonės taikai ir gerovei užtikrinti, tradiciją ir atitinka Europos vertybes, kurias puoselėti siekia ir šis Universitetas. Mažiau aiški yra programos apraše nurodomos nuostatos dėl laisvųjų menų palaikymo reikšmė šios programos koncepcijai. Jei ji reiškia, kad programos studijų struktūra nesiekia tam tikros teisės srities žinių sistemiškumo, tokia sąsaja su laisvaisiais menais yra probleminė.

- *Programos atitiktis teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Programa rengta vadovaujantis reikiamaiais Lietuvos Respublikos teisės aktais, taip pat tarptautiniais dokumentais: Bolonijos proceso deklaracija „Europos aukštojo mokslo erdvė“, 2014 m. „ECTS naudotojo vadovu“ (angl. *ECTS user guide*), „Europos švietimo struktūrų suderinamumu“ (angl. *Tuning Educational Structures in Europe*), 2015 m. „Kokybės užtikrinimo Europos aukštojo mokslo erdvėje standartais ir gairėmis“ (angl. *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*).

Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus. Programos apimtis ir turinys apima žinių, specialiųjų kompetencijų, asmeninių ir socialinių įgūdžių, būtinų antrosios pakopos universitetinių teisės krypties studijų rezultatams pasiekti, ugdymą. Programos trukmė atitinka pasaulinius tarptautinio verslo ir tarptautinės prekybos teisės programų trukmės standartus. Programa yra pakankama norint įgyti reikiamų kompetencijų pasirinktoje teisės srityje.

Tačiau programos aprašo teiginys, kad programoje yra integruojama teisės mokslo sąveika su ekonomikos ir filosofijos mokslais, nes studijų dalykai „Ekonominis tarptautinio verslo vertinimas“ ir „Komeracinė bankininkystė“ suteikia studentams specialių žinių ekonomikos srityje, o studijų dalykas „Tarptautinės teisės filosofija ir metodika“ integruoja teisės ir filosofijos žinias, kelia tam tikrų abejonių, nes: 1) specialių žinių apie ekonomiką įsisavinimui būtinos bazinės žinios apie ekonomiką, kurių programa nesuteikia, o jų į programą priimami studentai gali ir neturėti; 2) bendrosios teisės filosofijos temos yra apimamos, bet nei tarptautinės teisės filosofijos specifikai, nei tarptautinės verslo ir prekybos teisės reguliavimui, t. y. verslo ir prekybos, filosofijai, dalyke pakankamai dėmesio neskiriama. Taip pat pastebėtina, kad abu ekonominių žinių suteikiantys dalykai yra pasirenkamieji.

- *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.*

Programa siekiama suteikti studentams teorinių žinių ir išugdyti praktinius teisinio darbo tarptautinės verslo ir prekybos teisės srityje įgūdžius. Teorinėms žinioms ir praktiniams įgūdžiams vertinti numatyti skirtingi metodai. Vertinimo metodų įvairovė sudaro galimybes parinkti kiekvienam studijų dalykui tinkamiausią metodą. Pastebėtina, kad įvairūs metodai bus taikomi ir studijuojant vieną studijų dalyką (pvz., tiriamojo darbo užduotį ir egzaminą). Visa tai sudaro prielaidas skatinti studentus studijų metu ugdyti įvairius įgūdžius,

būdingus teisininko profesijai. Tačiau, jei programa siekiama ugdyti mokslinį požiūrį į teisės klausimus (kaip galima spręsti iš to fakto, kad dėstomas Tarptautinės teisės filosofijos ir metodologijos kursas), abejotina, ar nedidelės apimties tiriamųjų rašto darbų rengimas sudaro pakankamas galimybes studentų gebėjimams rengti mokslinius tekstus išugdyti ir įvertinti. Baigiamasis magistro darbas būtų labiau tinkama forma tokiems įgūdžiams ugdyti.

Kaip teigiamą ir programos tikslų (sieti ekonomikos ir demokratinės visuomenės vertybių tematiką) padedantį siekti elementą galima pažymėti Įmonių socialinės atsakomybės kursą, kuris susieja ekonominių santykių reguliavimo ir žmogaus teisių apsaugos poreikio sąsają.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklių kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.*

Kaip nurodoma programos apraše, visi studijų dalykai yra nuosekliai suskirstyti į atitinkamus semestrus pagal jų pobūdį siekiant logiško studijavimo proceso ir žinių kaupimo bei gebėjimų vystymo. Programoje nėra dubliavimosi ir pasikartojimų tarp atskirų studijų dalykų turinio, o studijų dalykų dėstymo seka yra logiška. Paskutiniame semestru yra numatytas baigiamasis egzaminas, kurio metu studentai turės pademonstruoti profesionalaus tarptautinės verslo ir prekybos teisės teisininko žinias ir įgūdžius.

Kita vertus, įvadinis Tarptautinės teisės ir filosofijos metodologijos kursas galėtų būti kritikuojamas dėl to, kad jis nesuteikia žinių apie tarptautinės verslo ir prekybos teisės specifiką filosofiniu ar teoriniu požiūriu. Pavyzdžiui, nors supranacionalumas (viršnacionalumas) yra svarbus programoje studijuojamų ES teisės temų aspektas (pvz., ES viršnacionalinės įmonės įmonių teisės kurse), įvadinis Tarptautinės filosofijos kursas neapima ES teisės filosofijos ypatumų (o susitikimo su dėstytojais metu šio dalyko dėstytoja kvestionavo supranacionalumo koncepcijos aktualumą ir jos pripažintą pobūdį). Be to, tarptautinės teisės ir filosofijos dalyko baigiamajam egzaminui nurodoma literatūra neapima tarptautinės ekonominės teisės ypatumų temų, taigi galimai yra per daug bendro pobūdžio. Neaišku, ar šis studijų dalykas nėra tiesiog akademinio rašymo įgūdžių ugdymo dalykas ir ar tokiu atveju jį tikslinga įtraukti į baigiamąjį egzaminą (pakaktų vertinti rašto darbus; dalykų aprašuose yra numatytos rašytinių tyrimo darbų parengimo užduotys). Akademinio rašymo kursas būtų aktualesnis, jei magistrantūros programa būtų užbaigiama rašytinio magistro darbo parengimu.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Programa sudaro galimybes studentams individualizuoti savo studijas, siūlydama alternatyviai pasirenkamų teisės ir ne teisės krypties dalykų I - amė ir II - amė semestruose. Be to, yra galimybė išvykti studijuoti į kitus universitetus bei individualaus studijų plano sudarymo atsižvelgiant į individualius poreikius galimybė.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Specializuotos tarptautinės verslo ir prekybos teisės studijos.
2. Atskleidžiama ekonomikos ir demokratinės visuomenės vertybių sąsaja.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Sistemiškiau pateikti studijų dalykams įsisavinti būtinas žinias apie ekonomiką.
2. Sistemiškiau pateikti studijų dalykams įsisavinti aktualias žinias apie teisės filosofiją, atskleidžiant tarptautinės, ES teisės, ekonomikos, prekybos, verslo santykių filosofijos specifiką.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

Universiteto vykdomi moksliniai tyrimai teisės srityje aprašyti pakankamai. Apie tai galima spręsti pagal mokslininkų, kurie planuojami kviesti dėstyti, mokslinį įdirbį, publikacijas ir kitus mokslo veiklos rezultatus. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pagrindinė Universiteto mokslinė veikla yra konstitucinės teisės ir žmogaus teisių teisės srityje, taigi ne šios programos specializacijos srityje. Programos apraše kaip programos stiprybė minima mokslo ir praktikos sinergija, kuriai prielaidas sudaro tai, kad dėstytojai kartu yra ir praktikai, turintys tiek darbo skirtingose nacionalinėse teisės sistemose, tiek ir tarptautinėje erdvėje patirties. Vis dėlto tai, kad dėstytojai turi praktinio darbo patirties, neįrodo nei jų mokslinės kompetencijos, nei produktyvumo, nors galimai rodo esamą potencialą praktinę patirtį įveiklinti moksle.

Programos apraše nurodoma, kad EHU tyrėjai, tiesiogiai susiję su ketinama vykdyti programa, vidutiniškai publikuoja 4-5 publikacijas ir, be to, beveik kasmet teisės krypties mokslininkai publikuoja bent po vieną mokslo monografiją ar jos dalį. Šių straipsnių ir

monografijų ar jų dalių sąsaja su programos specializacija nėra nurodoma. Be to, susitikime su dėstytojais dėstytojai patikslino, jog kasmet publikuojamų straipsnių skaičius yra mažesnis.

Kaip teigiamą dalyką reikėtų vertinti tai, kad dėstyti programos dalykus kviečiami pripažinti šios teisės srities mokslininkai, paskelbę svarbių publikacijų (nors šios publikacijos ir nėra priskiriamos EHU).

Universiteto vykdoma mokslinė veikla vertinamos programos specializacijos srityje yra mažai matoma ir žinoma Lietuvos teisės mokslo bendruomenei ir yra plėtojama ribotoje, izoliuotoje erdvėje, t. y. nepakankamai panaudojamos egzilio universiteto specifinės galimybės, susijusios su Universiteto buvimo geografinė vieta.

Programos apraše pakankamai aprašomas programos mokslininkų indėlis teisės kryptyje, tačiau neaptiriamas verslumo ar ekonomikos mokslų aspektas, o tai ketinamos vykdyti programos požiūriu yra aktualu.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Programos apraše aprašant studijų turinio sąsajas su naujausiais mokslo pasiekimais yra minimas Konstitucionalizmo ir žmogaus teisių centras, tačiau nėra visiškai atskleistos Universiteto ir šio centro sąsajos (neaiškus programoje dirbsiančių dėstytojų ryšys su šiuo centru, dėstytojų įsipareigojimai vykdyti šio centro plėtojamas veiklas ir pan.). Be to, tiek programos apraše, tiek susitikimo metu buvo akcentuota šio centro vykdoma praktinė veikla (teisinė pagalba, peticijų tarptautinėms institucijoms rengimas), todėl nėra aišku, kiek šis centras vykdo mokslinę ir leidybos veiklą (pvz., kiek gyvybinga yra mokslinio žurnalo arba analitinių darbų serijos iniciatyva).

Svarbu pažymėti, kad studentai turi galimybę pasirinkti studijuoti dalyką „E-teisingumas ir ginčų sprendimas elektroninėje erdvėje“, kuris skirtas suteikti studentams žinių apie teisingumo skaitmeninimą ir automatizavimą, e-teisingumą civiliniuose ir komerciniuose arbitražuose bei ginčų sprendimą elektroninėje erdvėje.

Be to, LegalTech pakraipą tikimasi sustiprinti bendradarbiaujant su informacinių technologijų įmone EPAM ir Universitete įsteigus Akademinį informacinių technologijų departamentą. Taip pat pabrėžiama, kad ši studijų programa yra pritaikyta vykdymui nuotoliniu būdu. Vis dėlto iš šių dviejų iniciatyvų aprašymo nėra visai aišku, kaip studijų

formos ar studijoms prieinamų šaltinių pakeitimas į virtualiuosius yra susijęs su studijų turinio pokyčiais.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Aukštas universiteto vykdomų mokslinių tyrimų ir dirbančių mokslininkų konstitucinės teisės ir žmogaus teisių teisės srityje lygmuo.
2. Kviestiniai dėstytojai turi mokslinį įdirbį programos specializacijos srityje.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Ribotas vykdomų mokslinių tyrimų vertinamos programos specializacijos srityje lygmuo.
2. Universiteto vykdoma mokslinė veikla vertinamos programos specializacijos srityje yra mažai matoma ir žinoma Lietuvos teisės mokslo bendruomenei ir yra plėtojama ribotoje, izoliuotoje erdvėje, t. y. nepakankamai panaudojamos egzilio universiteto specifinės galimybės, susijusios su universiteto buvimo geografine vieta.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Priėmimas yra vykdomas per aukštąją mokyklą, remiantis Universiteto antrosios pakopos studijų taisyklėmis, kurios yra atnaujinamos rektorius išsakymų kiekvienais metais. Priimtos naujos taisyklės yra viešinos Universiteto elektroniniame puslapyje. Priimant studentą, vykdoma 5 etapų priėmimo procedūra. Stojimo konkurse gali dalyvauti asmenys, kurie turi aukštosios mokyklos bakalauro studijų diplomą bei turintys anglų kalbos B2 lygį. Pirmenybę stojant teikiama turintiems aukščiausią balą. Dalykinė komisija turi pateikti atsakymą ar rekomenduoja priimti studentą ar nerekomenduoja. Pateikus neigiamą atsakymą, studentas turi teisę pateikti apeliaciją per 3 d.d. Dokumentuose yra minimas, alternatyvus būdas įstoti į šias studijas, tačiau nėra suprantamai išaiškinamas, todėl susitikimo metu uždavus klausimą programos rengėjams nebuvo gauta atsakymo.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Vadovaujantis "Institucinėmis priėmimo į Europos Humanitarinio Universiteto antrosios pakopos studijas taisyklėmis" asmenys, įgiję aukštąjį išsilavinimą už Lietuvos

Respublikos ribų, įstatymų nustatyta tvarka privalo atlikti ne Lietuvos Respublikoje įgyto išsilavinimo pripažinimo procedūrą.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

Aukštosios mokyklos finansinė parama yra labai įvairi, tai: a) grantas mokesčiui už studijas padengti studijų išlaidas arba jos dalį (50% arba 100%), grantą galima gauti pateikus kompetencijų aplanką; b) skatinamoji stipendija; c) vardinės stipendijos V. Furs (2000 €), A. Lobko; d) socialinė stipendija (123€ per mėnesį); e) skubios paramos stipendija; f) Friends of EHU bei alumnų stipendijos. Taip pat skiriamos kitos paramos: dalyvauti mokslo renginiuose (iki 300 € per semestrą), tiriamiems projektams. Programos aprašo 3.2. poskyryje aprašant studentų paramos sistemą minima mentorystės programos, tačiau nedetalizuojama, kaip šios programos integruotos į studijų procesą ir paramos studentams sistemą, kas yra mentoriai, kokia veikla jie užsiima, koku pagrindu, ir pan. Susitikime su aukštosios mokyklos administracija buvo paaiškinta, jog mentoriais yra aukštesniųjų kursų studentai žemesniųjų kursų studentams, tai yra gana originali studentų paramos forma, todėl buvo galima labiau detalizuoti programos apraše.

Socialinė ir organizacinė parama EHU yra teikiama keliais būdais, per studentų atstovybę ir studentų reikalų tarnybą. Taip pat aukštoji mokykla yra sudariusi sutartį su šeimos gydytojo klinika, kur studentai gali apsilankyti. Taipogi Universitetas randasi Vilniaus centre, todėl yra sudaromi sąrašai, kur galėtų apsilankyti studentai, autobusų maršrutai, kur galima pigiau papietauti ir kita svarbi informacija. Aukštosios mokyklos studentų atstovybė yra Lietuvos studentų sąjungos narė, aktyviai veikia, atstovauja studentų interesus bei teises.

Psichologinė pagalba EHU yra teikiama nuotoliniu būdu ir tiesioginio kontakto būdu: studentas gali pasirinkti jam patogų būdą atlikti konsultacinį seansą su psichologu. Prireikus studentas psichoterapeutinės ar psichiatrinės pagalbos gali kreiptis į Fama Bona kliniką, su kuria Universitetas yra sudaręs sutartį ir konsultacijos EHU studentams yra teikiamos nemokamai.

Įtraukusis ugdymas yra šiuo metu labai aktuali socialinės dimensijos tema, ypač pagalba negalią turintiems asmenims. Iš aprašo negalima suprasti, kaip tokia parama teikiama, nes tiesiog minima stipendija asmenims su negalia (160 € per mėnesį). Tačiau pokalbio su aukštosios mokyklos administracija metu buvo pristatyti kiti būdai integruoti studentus,

turinčius negalią, kuomet vykdomos specializuotos veiklos šiems studentams bei užtikrinamas įtraukusis ugdymas ir studijų pritaikymas individualiems poreikiams.

Programos apraše paminėta, jog studentai iš Baltarusijos, Ukrainos, Armėnijos, Azerbaidžano, Sakartvelo, Moldovos, Kinijos, Japonijos ir Pietų Korėjos galės pretenduoti į paramą studijoms pagal Švietimo mainų paramos fondo nuostatas paramai užsienio šalių piliečių studijoms antrosios pakopos nuolatinės studijų formos studijų programose Lietuvos aukštosiose mokyklose, dengiančios visą studijų kainą neviršijant nustatytos maksimalios sumos, ir į stipendiją (390 Eur per mėnesį) visam studijų laikotarpiui. Tačiau nėra informacijos ar studentams yra teikiamos nuolaidos pvz. su LSP ar ISIC kortelė.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Paramą sudaro: tiesioginės ir netiesioginės konsultacijos, informavimas tinklalapyje, virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“. Konsultacijos vykdomos dėl studijų proceso, studijų nutraukimo ir atnaujinimo, akademinų atostogų, studijų pritaikymo individualiems poreikiams, mokesčio už studijas, finansinės paramos ir kitais su studijomis susijusiais klausimais. Galima konstatuoti, jog institucinė informacinė parama studentams ir jų konsultavimas įvairiuose aukštosios mokyklos padaliniuose yra pakankama.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Socialinei ir organizacinei pagalbai yra gerai pasiruošta ir ji yra kokybiškai teikiama, tiek Universiteto, tiek ir studentų atstovybės.
2. Šiuo laikotarpiu labai svarbi psichologinė pagalba studentams, taip pat labai pravartu, kad studentai konsultacijose gali dalyvauti gyvai ir nuotoliniu būdu.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Trūksta informacijos, kaip dirbama su studentais, turinčiais negalią, kokiais būdais yra teikiama specialioji pagalba: ar skiriamos papildomos konsultacijos, galbūt suteikiama daugiau laiko egzamino metu, ir pan.
2. Netikslingai paaiškinamas alternatyvus būdas įstoti į šią antrosios pakopos programą.
3. Nepateikta informacija ar studentams yra teikiamos nuolaidos pvz. su LSP ar ISIC kortelė.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Programos apraše nurodoma, kad „EHU studijos, įskaitant ir teisės krypties, yra grindžiamos humanistinėmis nuostatomis, skatinant asmenį būti aktyviu, savarankišku ir atsakingu už savo pasiekimus studijų proceso dalyviu“. Numatomi labai įvairūs studijų metodai, apimantys mokslinės literatūros analizę, teisminių procesų rekonstrukciją ir vaidmenų atlikimą, praktinių dokumentų tarptautinėms institucijoms rengimą, derinamas individualus ir grupinis darbas. Manytina, kad tokia studijų metodų įvairovė sudaro prielaidas parinkti tinkamą metodą atsižvelgiant į konkrečių studijuojančiųjų poreikius. Be to, šių metodų visuma sudaro prielaidas ugdyti teisininko darbui reikalingus įgūdžius.

Programos apraše nurodyta, jog studijų programoje numatomų studentų pasiekimų vertinimas yra integruota studijų proceso dalis, grindžiama aktyvia vertintojo ir vertinamojo sąveika, kuria yra siekiama ne tik įvertinti besimokančiojo žinias ir gebėjimus, bet ir padėti atrasti stipriąsias ir tobulintinas savo puses, studijų pasiekimai vertinami tarpinių atsiskaitymų ir egzamino (užduoties raštu, darbo gynimo ir pan.) būdu. Tačiau programos dalykų aprašuose didžiosios dalies dalykų galutinis įvertinimas yra numatytas egzaminas, kurio forma - testas (atviro ir uždaro tipo klausimai). Metodologiniu požiūriu testas mažiausiai padeda pasiekti individualių tikslų, nurodytų programos apraše, todėl siūlytina testus keisti kitokia egzaminavimo forma, labiau įgalinančia suvokti, ar įgauti pasiekimai atitinka bendrus visiems besimokantiejiems būtinus pasiekti studijų rezultatus.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Socialiai pažeidžiamų grupių galimybę studijuoti didina numatoma stipendijų ir atleidimo nuo studijų mokesčio sistema. Studentams su specialiaisiais poreikiais yra pritaikytos universiteto patalpos (užtikrinamas fizinis prieinamumas) ir studijų šaltiniai (informacinis prieinamumas). Be to, studijų prieinamumą didina tai, kad užtikrinamas studijų proceso lankstumas ir individualizavimas suteikiant galimybę studentams studijuoti individualiai vadovaujantis EHU Studijų pagal individualų studijų planą nuostatais. Informacija socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais yra pateikta EHU informaciniuose leidiniuose.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

EHU užtikrina nediskriminacinį studijų ir mokslinių tyrimų vykdymą, nurodytą Akademinės etikos kodekse. Lygios galimybės Universitete yra užtikrinamos vadovaujantis EHU Lygių galimybių politika ir jos įgyvendinimo programa. Ji įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių teisės aktais ir rekomendacijomis.

EHU turi Akademinės etikos kodeksą, komisiją, jos darbo reglamentą. Biblioteka rengia mokymus apie rengiamų darbų savarankiškumo reikalavimus, korektišką citavimą ir pan. Studijuojančiųjų darbo savarankiškumą vertina dėstytojai. Be to, plagiato (tekstų sutapties) nustatymui naudojama programinė įranga.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

Programos apraše nurodoma, kad su vertinimu nesutinkantys studentai per tris dienas (siūloma patikslinti, jog per tris darbo dienas) po įvertinimo paskelbimo gali teikti apeliaciją Apeliacinei komisijai, kurią suformuoja akademinio departamento vadovas iš dėstytojų ir studentų atstovų (iš viso ne mažiau kaip 3 nariai), o Komisija pateikia išvadą dėl apeliacijos per tris dienas. Kol studijų programa nevykdoma, vertinti šios sistemos efektyvumą galima tik teoriškai ir atsižvelgiant į apeliacijų nagrinėjimo patirtį EHU vykdant kitas studijų programas. Kaip nurodė EHU atstovai, apeliacijos praktiškai teikiamos gana retai, ne kiekvieną semestrą, nors studentai yra socialiai aktyvūs ir plačiai naudojami galimybe kelti įvairius klausimus. Pagal turimus duomenis, apeliacijų nagrinėjimo sistema yra tinkama ir pakankama.

Skundų dėl studijų proceso klausimas savianalizėje atskirai neaptariamas. Šiuo požiūriu yra svarbus iš dalies susijęs dalykas, būtent tai, kad EHU yra reguliariai vykdomos studentų apklausos apie studijas ir pasitenkinimą studijomis, taigi studentams svarbūs klausimai ar probleminiai aspektai gali būti iškeliami. Pažymėtina, jo programos aprašo 7.2 poskyryje kaip kokybės užtikrinimo dalis nurodoma „Studentų apklausa“ ir „Studentų nuomonės apklausa“, tačiau nėra detaliau paaiškinama, kuo šios apklausos skiriasi, kada yra naudojamos. Susitikime su administracija buvo gauti atitinkami paaiškinimai, tačiau programos apraše aiškumo trūksta.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. *Daugiakalbiškumo ir daugiakultūriškumo tikslas.*

2. Integruotos teisės ir ekonomikos bei verslo žinios.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Neaiški pozicija dėl studijų proceso dalies vykdymo baltarusių kalba.
2. Neaiški bendroji skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo tvarka.
3. Nevisiškai aiškios būtent šios programos absolventų perspektyvos ir įsidarbinimo galimybės socialinių partnerių institucijose.

2.5. DĖSTYTOJAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Tarptautinio verslo ir prekybos teisės LL.M. studijas įgyvendins 11 dėstytojų, 9 iš jų (82 proc.) turi mokslinį laipsnį socialinių mokslų srityje. 9 dėstytojai dėstys teisės krypties studijų dalykus, iš kurių 7 (78%) turi mokslinį laipsnį teisės mokslų kryptyje. Iš viso Tarptautinio verslo ir prekybos teisės LL.M. studijų programą įgyvendins 5 profesoriai, 4 docentai, 2 lektoriai. Programos apraše nurodoma, kad krypties studijų dalykų dėstytojai dėstys po 1 teisės studijų dalyką, iš tiesų, du dėstytojai dėstys atitinkamai du ir tris dalykus, magistrantūros studijose tai yra pakankamai didelis dėstymo krūvis, nes antrosios pakopos studijos reikalauja giluminio tematikos išmanymo ir pasirengimo.

Galima konstatuoti, kad numatomų programos dėstytojų skaičius yra pakankamas Tarptautinio verslo ir prekybos teisės LL.M. studijų rezultatams pasiekti. 78% teisės krypties studijų dalykų dėstys dėstytojai, turintys mokslinį laipsnį teisės mokslų kryptyje, iš jų 3 dėstytojai, t.y. 33 % yra profesoriai, kurie dėstys 25% studijų krypties dalykų apimties, taigi, dėstytojų sudėtis atitinka teisės aktų reikalavimus.

Dėstytojų gyvenimo aprašymuose pateikti svarbiausi jų moksliniai ir metodiniai darbai, taip pat praktinė patirtis. Pažymėtina, kad ne visi programoje dėstysiantys dėstytojai turi mokslinių publikacijų aukščiausio lygio mokslo žurnaluose, referuojamose pripažintose prestižinėse duomenų bazėse. Tačiau dauguma dėstytojų turi didelės profesinės patirties įvairiose užsienio organizacijose, o tai būtent LL.M. magistro programoje yra laikytina privalumu.

Susijęs su analizuojama sritimi dėstytojų mokslinės kompetencijos klausimas. Kaip jau minėta, programos aprašo 2.1. poskyryje yra nurodyta, jog beveik kasmet teisės krypties mokslininkai publikuoja bent po vieną mokslo monografiją ar jos dalį, tačiau neminima, kokiose leidyklose publikuojamos šios monografijos (ar pripažintose, ar ne), tame pačiame poskyryje p. 16 yra nurodyta, jog EHU tyrėjai, tiesiogiai susiję su ketinama vykdyti programa, vidutiniškai publikuoja 4-5 publikacijas, tačiau nenurodyta, kokio lygio tai yra publikacijos, kuriose srityse (ypač jei dėstytojas dėsto 4 ar 5 dalykus). Susitikime su dėstytojais dėstytojai patikslino, jog kasmet publikuojamų straipsnių skaičius yra mažesnis.

Dėstytojų gyvenimo aprašymuose pateikti svarbiausi jų moksliniai ir metodiniai darbai, taip pat praktinė patirtis. Programos apraše nurodoma, jog dauguma programoje dėstysiančių dėstytojų – aktyvūs mokslininkai, skelbiantys publikacijas mokslinėje spaudoje, turintys atitinkamą profesinės kompetencijos lygį, dėstymo, mokslinės tiriamosios ir metodinės veiklos patirtį. Analizuojant dėstytojų CV matyti, kad daugumos šioje programoje dėstysiančių dėstytojų praktinė ir mokslinė patirtis atitinka magistrantūros programos lygiui keliamus kompetencijos reikalavimus.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Ketinos vykdyti studijų programos apraše detalai aprašyta pedagoginio personalo kompetencijų tobulinimo sistema ir ją sudarantys komponentai. Ypač akcentuojamas dėmesys dėstymo kokybei ir studijų rezultatų pasiekimams, orientuota į inovatyvių dėstymo metodų taikymo populiarinimą dėstytojų kompetencijų tobulinimo sistema, o studijų rezultatai šioje sistemoje, kaip nurodyta programos apraše, yra pagrindinė studijų programų ir jų įgyvendinimo kokybės vertinimo dalis. Tačiau pastebėtina, jog visiškai nėra aišku, apraše nedetalizuojama ir nenurodoma, kokiais kriterijais remiantis yra vertinama, kaip dėstytojui pavyko inovatyviais ir į studentą orientuotais dėstymo metodais pasiekti studijų rezultatus (diskutuotina, gal jų siekti pirmiausia turėtų studentai?). Nesant aiškių vertinamųjų pasiekimų ir kompetencijų kriterijų, nepateikus konkrečių pavyzdžių, kompetencijų tobulinimo sistema atrodo tik teorine galimybe.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos požiūriu ketinama vykdyti studijų programa atitinka keliamus teisės aktų reikalavimus.

2. LL.M. magistrantūros programai privalumas yra didelė ir įvairiapusė dėstytojų profesinė patirtis.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Neaiški ir nepakankamai detalizuota dėstytojų kompetencijų tobulinimo sistema, ypač neaišku, kokiais kriterijais remiantis įvertinamas dėstytojų kompetencijos augimas siekiant studijų programos tikslų inovatyviais ir į studentą orientuotais dėstymo metodais.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Infrastruktūra. Programa bus vykdoma naujai renovuotuose ir tik 2018 metais pradėtose eksploatuoti buvusio Augustijonų vienuolyno patalpose Vilniaus senamiestyje, adresu Savičiaus g. 17. Bendras patalpų plotas –2713 kv.m. Iš jų 1079 kv.m. užima auditorijos.

EHU patalpose įrengta: 7 auditorijos mažų grupių darbui arba nedidelių grupių paskaitoms (talpina iki 15 studentų), iš jų 2 kompiuterinės klasės (po 15 vietų), 7 didesnės auditorijos paskaitoms (5 auditorijos talpina iki 40 studentų ir 2 auditorijos skirtos srautinėms paskaitoms). Atskiros auditorijos asmeniniam darbui, taip pat ir bibliotekoje suteikiamos erdvės individualiam studentų darbui. Taip pat auditorijos yra skiriamos ir studentų veikloms, kurie, Universiteto darbuotojų teigimu, yra labai aktyvūs, todėl dalyvauja aukštosios mokyklos gyvenime ir jo gerinime. Įrengta kokybiško auditorijos garso transliavimo įranga hibridiniams užsiėmimams.

Infrastruktūra asmenims su negalia: Universiteto erdvės taip pat užtikrina patogumą asmenims su negalia: įrengtas liftas, pirmame aukšte randasi biblioteka, atitinkamo pločio durys, specialiosios patalpos. Studentams su regos negalia yra galimybė pasinaudoti vaizdo didinimo įrenginiu. Taip pat yra įrengti specializuoti kompiuterio valdymo įrenginiai.

EHU studentai yra apgyvendinami Vilniaus universiteto, Saulėtekio slėnio, o taip pat ir Didlaukio g., bendrabučiuose. Aukštajai mokyklai yra skirta apie 200 vietų studentų apgyvendinimui.

Universitete daug dėmesio ir finansinių resursų skiriama Universiteto internetiniams ištekliams, pavyzdžiui „Moodle“ programos gerinimui, aukštosios mokyklos dėstytojų kompiuterinio raštingumo įgūdžiams lavinti ir kitam pasiruošimui, siekiant užtikrinti kokybiškas mišraus būdo studijas. Patvirtinta Rektoriaus 2018 m. liepos 17 d. įsakymu Nr.01-68 tvarka, kiekvienas dėstytojas virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“ savo dėstomiems studijų dalykams privalo talpinti įvairaus skaitmeninio formato mokymosi išteklius, studento mokymosi patogumui.

Bibliotekos ištekliai: 13000 egzempliorių spausdintų ir elektroninių leidinių (knygų, serijinių leidinių, rankraščių, audio ir video medžiagos. Turimos Oxford University Press teisės knygų kolekcijos (2017 ir 2018 metai). Leidinius galima skaityti bibliotekoje, o taip pat ir yra galimybė pasiimti į namus. Duomenų bazės: Emerald Management e-Journals, Taylor&Francis, Sage Online, Jstor bei EBSCO duomenų bazių paketas bei Baltarusijos teisės aktų duomenų bazė Normativka.by. Visi elektroniniai ištekliai prieinami EHU vartotojams tiek universiteto viduje, tiek ir už jo ribų, naudojantis VPN paslauga.

Skatinama turėti savo įrenginį, todėl vertinimo metu buvo suteikta informacija dėl gero interneto ryšio, kurį galima perjungti, jeigu reikėtų pakeisti patalpą, taip yra užtikrinamas jo pasiekiamumas EHU. Prie bevielio ryšio galima prisijungti su Universiteto vartotojo kodu. Taip pat yra pakankamai lizdų ir prailgintuvų, kur studentai turi galimybę įkrauti savo įrenginius. Universitete yra stacionarūs kompiuteriai su licencinėmis programomis (grafiniam dizainui), todėl studentai dirba ir su jais.

Atkreiptinas dėmesys, jog programos apraše pateikta informacija apie prieinamus studijų šaltinius, duomenų bazes iš esmės yra susijusi su teisės krypties studijomis, pritrūko informacijos apie verslumo ir ekonomikos elemento šioje programoje šaltinių prieinamumo galimybę. Šis aspektas tiek programos apraše, tiek susitikime su Universiteto atstovais yra menkai akcentuotas.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Bibliotekos papildymas naujais šaltiniais yra planuojamas iš anksto, derinamas su dėstytojais ir kitais Universiteto darbuotojais. Kartais sunku surasti tam tikrų spausdintų

leidinių, todėl dažnai renkama elektroninė knygos ar vadovėlio versija. Tačiau, dėstytojų teigimu, kai kuri sena literatūra yra prasmingesnė, nes naujojoje dalyko literatūroje, kuri išleista Baltarusijoje, yra pateikiama propaganda. Elektroninius leidinius rinktis ilgainiui gali tapti ir todėl, kad tokie leidiniai tinka nuotolinėms studijoms. Be to, kadangi Universitetas yra įsikūręs architektūros požiūriu vertingame senamiesčio pastate, galimybės plėsti Universiteto bibliotekos erdves fiziniams bibliotekos fondams saugoti yra ribotos.

Bibliotekoje yra teikiamos konsultacijos studentams (dėl informacijos paieškos, rašto darbų literatūros sąrašo parengimo), taip sudarant galimybę maksimaliai pasinaudoti esamais ištekliais. Taip pat stengiamasi tenkinti prašymus, susijusius su specialiaisiais studentų poreikiais. Be to, bibliotekoje teikiamos ir spausdinimo, skenavimo, rašto darbų įrišimo paslaugos.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Aktyvūs socialiniai partneriai, kurie nori priimti studentus į praktiką ir padėti įgyti kvalifikaciją.
2. Resursai, kurie yra skiriami universiteto informacinėms technologijoms ir programoms, kurie pagerina studijų kokybę ir sudaro galimybę studijuoti tiek mišriu, tiek nuotoliniu būdu.
3. Aktyvūs Universiteto alumnai, skleidžiantys gerą patirtį ir pozityvų požiūrį į aukštąją mokyklą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Paminėta apie specializuotus kompiuterio valdymo įrenginius asmenims su negalia, tačiau nėra išvardinta, apie kokius įrenginius kalbama.
2. Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais nėra pakankamai formalizuotas, t.y. rašytinių Universiteto susitarimų dėl bendradarbiavimo nebuvimas nesukuria teisinio tikrumo dėl praktikos studentams socialinių partnerių organizacijose galimybių.

3.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

EHU vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema atitinka Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires, Universiteto strateginius dokumentus, programos

aprašė nurodyta, jog Universitete yra Kokybės koordinatorius, kuris atsakingas už studijų kokybės užtikrinimo proceso koordinavimą, atitikimo studijų kokybės standartams stebėseną ir užtikrinimą, studijų programų išorinio vertinimo proceso koordinavimą, studijų kokybės apklausų organizavimą ir analizavimą, tačiau susitikimo su administracija metu toks atsakingas asmuo nebuvo pristatytas.

Ketinamos vykdyti studijų programos apraše detalai apibūdinta vidinio studijų kokybės užtikrinimo sistema, kurioje pažymėtinas visaapimantis dėstytojų įsitraukimas į konkrečios studijų programos valdymą: nurodoma, jog visi svarbiausi sprendimai akademinio departamento kontekste priimami kolektyviai, pirmiausia aptariami studijų programos komitete ir bendrame departamento dėstytojų susirinkime; svarbiausi studijų programų klausimai svarstomi studijų programų komitetuose, kuriuos sudaro studijų programos dėstytojai, kuratorius, studentai bei socialiniai partneriai; programos dėstytojai dalyvauja sprendimų priėmimo ne tik būdami atitinkamų programų komitetų bei departamentų nariais, bet ir įvairiuose kituose lygmenyse (dalis dėstytojų yra Senato, Senato komitetų nariai ir kt.). Tačiau susitikimo su dėstytojais metu dėstytojai itin akcentavo akademinę laisvę ir šio principo pagrindu itin didelę autonomiją kuriant dėstomų dalykų turinį, parenkant atsiskaitymo formas ir nustatant vertinimo struktūrą, formuojant literatūros sąrašą ir t.t. Susitikimo metu ekspertų grupė suprato, jog dėstytojai itin kritiškai vertina išorinės kontrolės ir priežiūros galimybę, todėl kyla klausimas, kaip tai koreliuoja su aprašoma vidinio studijų kokybės užtikrinimo sistema.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Programos apraše nurodoma, jog siekiant įtraukti studentus ir socialinius partnerius į kokybės užtikrinimo procesus, viena iš svarbiausių kokybės monitoringo ir įsivertinimo priemonių yra studentų apklausa, kasmetinė dėstytojų atestacija, studentų nuomonės apklausa ir jų studijų pasiekimų duomenys, dėstytojų darbo virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“ vertinimas. Kaip jau minėta, nėra detaliau paaiškinama, kuo šios apklausa (studentų apklausa ir studentų nuomonės apklausa) skiriasi, kada yra naudojamos, detaliau nepaaiškintas jų taikymo mechanizmas, kas ir kokiais metodais vertina dėstytojų darbą „Moodle“ aplinkoje.

Socialinių partnerių įtraukimas aprašytas labai glaustai, tačiau susitikimo su socialiniais partneriais metu jų pateikta informacija buvo itin išsami, pastebėtinai itin pozityvus socialinių partnerių požiūris Universiteto ir jo absolventų atžvilgiu, visi socialiniai partneriai išreiškė ketinimą ateityje stiprinti bendradarbiavimą, kai kuriais atvejais - jį formalizuoti.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Glaudus bendradarbiavimas su socialiniais partneriais.
2. Kadangi Universitete studijuoja sąlyginai nedaug studentų, yra įmanomas gana individualizuotas požiūris į kiekvieno studento poreikius ir galimybė atsižvelgti į išsakomas pastabas dėl vidinio studijų kokybės proceso tobulinimo.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Formalizuoti bendradarbiavimo galimybes su socialiniais partneriais.
2. Nėra aiškus santykis tarp Universiteto diegiamų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos elementų ir dėstytojų akademinės laisvės suvokimo.
3. Socialiniai partneriai vertinimus pateikė remdamiesi bendradarbiavimu su Universitetu kitose vykdomose programose. LL.M. programos ypatybės lemia, jog bendradarbiavimas su socialiniais partneriais turi būti dar glaudesnis ir labiau specifinis, socialiniai partneriai nepateikė įžvalgų dėl glaudesnio bendradarbiavimo konkrečiai šios programos kontekste.

III. REKOMENDACIJOS

1. Rekomenduojama programos apraše išsamiau ir sistemiškiau pateikti studijų dalykams įsisavinti būtinas žinias apie ekonomiką, nes programos apraše vyrauja teisės krypties akcentavimas, o programos tikslas, siekiniai ir uždaviniai suponuoja ir atitinkamų kompetencijų ekonomikos bei verslo srityse suformavimą.
2. Universiteto vykdoma mokslinė veikla vertinamos programos specializacijos srityje yra mažai matoma ir žinoma Lietuvos teisės mokslo bendruomenei ir yra plėtojama ribotoje, izoliuotoje erdvėje, t. y. nepakankamai panaudojamos egzilio universiteto specifinės galimybės, susijusios su universiteto buvimo geografine vieta. Programos apraše pakankamai aprašomas programos mokslininkų indėlis teisės kryptyje, tačiau neaptariamas verslumo ar ekonomikos mokslų aspektas, o tai ketinamos vykdyti programos požiūriu yra aktualu.
3. Nevisiškai aiškios būtent šios programos absolventų perspektyvos ir įsidarbinimo galimybės socialinių partnerių institucijose. Neaišku, koks bus socialinių partnerių įsitraukimas konkrečiai šioje studijų programoje, o tai yra itin aktualu atsižvelgiant į aplinkybę, kad ketinama vykdyti studijų programa yra LL.M.
4. Neaiški ir nepakankamai detalizuota dėstytojų kompetencijų tobulinimo sistema, ypač neaišku, kokiais kriterijais remiantis įvertinamas dėstytojų kompetencijos augimas siekiant studijų programos tikslų inovatyviais ir į studentą orientuotais dėstymo metodais. Programos apraše neatskleidžiama informacija apie galimybę studijuoti baltarusių kalba, nors programa siekiama pritraukti studentus iš Baltarusijos ir viso regiono.
5. Programos apraše nėra akcentuojamas ir išryškintas būtent šios programos LL.M. pobūdis bei galimi tokios programos privalumai. LL.M. aspektas yra minimas tik fragmentiškai, programos aprašas pernelyg bendro pobūdžio, orientuotas į teisinių kompetencijų įgijimą.
6. Programos apraše nurodyti materialieji išteklių (duomenų bazės, mokslinė literatūra, ir pan.) yra pakankamai teisės krypties studijoms, tačiau atskirai nėra aptariamas ekonomikos ir verslo sričių išteklių bazė, o šios programos kontekste tai yra ypatingai svarbu.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos humanitarinio universiteto (EHU) ketinama vykdyti studijų programa *Tarptautinė verslo ir prekybos teisė LL.M.* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	4
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	3
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
	Iš viso:	22

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovė:

Prof. Dr. Aurelija Pūraitė,

(parašas)